

UNELE CONSIDERAȚII CU PRIVIRE LA CLASIFICAREA BUNURILOR CONFORM REGLEMENTĂRILOR NOULUI COD CIVIL

Cristian Jora*

jora.cristian@gmail.com

Abstract: *Assets and their classification formed a study element for the law doctrine, representing a theoretical and practical interest. Tangible or intangible things, which are the subject of a property right, represent assets and correlated with the concept of asset, also the notion of heritage must be analyzed. Heritage represents all rights and obligations that have an economic content, valuable in money, belonging to a matter of civil law. The new Civil Code contains interesting aspects of assets classification.*

Keywords: *assets, heritage, classification of assets.*

În lipsa unei definiții a bunurilor din Codul civil român de la 1864, a revenit doctrinei sarcina de a stabili o asemenea noțiune.

Astfel, bunul a fost definit ca o valoare economică utilă pentru satisfacerea nevoilor materiale ori spirituale ale omului, susceptibilă de apropiere sub forma dreptului patrimonial¹ și pentru a fi în prezența unui bun, în înțelesul dreptului civil, este necesar ca valoarea economică să fie aptă să satisfacă o trebuință de ordin patrimonial și să fie susceptibilă de însușire sub forma drepturilor patrimoniale. În sens strict, denumirea de bun se încadrează în definiția prezentată, iar în sens larg, s-a precizat că prin bun înțelegem nu numai lucrul, ci și dreptul patrimonial care are ca obiect acel bun². Deci, obiectul actului juridic civil îl reprezintă obiectul raportului juridic civil concret, bunurile formând, în cazul actului juridic, obiectul derivat al acestuia³. S-a subliniat că obiectul și conținutul raportului juridic civil sunt diferite, acțiunile și inacțiunile la care dă naștere actul juridic civil formează obiectul acestuia, iar drepturile subiective civile și obligațiile civile generate de acest act formează conținutul sau efectele actului juridic. Explicând asemenea corelație, s-a precizat că obiectul actului

---

* Conf. univ. dr., - Universitatea Creștină "Dimitrie Cantemir" București.

¹ Gh. Beleiu, *Drept civil român. Introducere în dreptul civil.. Subiectele dreptului civil*, Ed. A V-a revăzută și adăugită de M. Nicolae, P. Trușcă, Șansa SRL, 1998, pp.98-99; P. Trușcă, *Introducere în dreptul civil. Persoana fizică. Persoana juridică*, Ediția a III-a, Universul Juridic, București, 2005, p.80 – 81.

² P.M. Cosmovici, *Introducere în dreptul civil*, Ed. ALL, București, 1993, p. 85.

³ M. Mureșan, *Drept civil. Partea generală*, Ed. Cordial Lex, Cluj – Napoca, 1996, p.139; G. Boroș, *Drept civil. Partea generală*, Ed. All Educational, București, 1989, p. 186, V. Economu, în Colectiv, *Tratat de drept civil. Partea generală*, Ed. Academiei, București, 1967; Gh. Beleiu, în Colectiv. Coordonator P. Cosmovici, *Tratat de drept civil. Vol. I. Partea generală*, Ed. Academiei, București, 1989, p. 185.

juridic civil îl reprezintă obiectul obligației sau obligațiilor generate de acel act juridic, iar obiectul obligației constă în prestația datorată de debitor⁴.

Abordând analiza noțiunii sub aspect economic, s-a mai arătat că prin bun înțelegem orice lucru care este util, iar în sens juridic deosebim bunuri în sens restrâns, anume lucrurile care pot fi obiecte de drepturi și obligații patrimoniale, operele de creație intelectuală și energia de orice fel, în măsura în care acestea pot fi obiecte de drepturi patrimoniale, iar în sens larg, prin bunuri înțelegem lucrurile, operele de creație intelectuală și energia de orice fel, ca obiecte ale drepturilor și obligațiilor patrimoniale, dar și drepturile patrimoniale și acțiunile privitoare la bunuri în accepțiunea restrânsă⁵.

Abordarea acestei noțiuni a fost susceptibilă și de alte înțelesuri. Astfel, pentru unii autori, obiectul actului juridic civil consta în crearea, modificarea, transmiterea sau stingerea unui raport juridic civil⁶, obiectul actului juridic coincidând cu efectele pe care acesta le produce, deoarece crearea, modificarea, transmiterea și stingerea raporturilor juridice reprezintă însuși efectul actului juridic civil⁷.

Un alt punct de vedere a fost acela conform căruia obiectul actului juridic civil îl constituie interesele reglementate de părți, în baza și în limitele legii, prin mijlocirea actului juridic civil⁸.

Lapidar, noul Cod civil, la art. 535, ne spune că reprezintă bunuri lucrurile, corporale sau necorporale, care constituie obiectul unui drept patrimonial, în textele următoare legiuitorul făcând o clasificare a acestora⁹.

Corelat cu noțiunea de bun, trebuie analizată și aceea de patrimoniu.¹⁰

Autorii menționați disting între bun, în sens larg, acesta desemnând atât lucrurile, cât și drepturile privitoare la acestea și în sens restrâns, desemnând numai lucrurile asupra cărora pot exista drepturi patrimoniale.

Noțiunea de patrimoniu a implicat anumite discuții, datorită faptului că, în legislația noastră anterioară apariției noului Cod civil nu exista o definiție a acestuia, astfel încât a revenit doctrinei juridice rolul de a da o atare definiție.

Din punct de vedere economic, patrimoniul reprezintă totalitatea bunurilor care formează averea unei persoane¹¹.

Definiția aceasta, valabilă din punct de vedere economic, poate fi transpusă, în materie juridică, atunci când prin bunuri înțelegem lucrurile materiale care constituie averea unei persoane, dar înțelegem, de asemenea, și drepturile pe care

---

⁴ Gh. Beleiu, *Tratat...*, 1989, p. 185.

⁵ I.P. Filipescu, A.I. Filipescu, *Drept civil. Dreptul de proprietate și alte drepturi reale*, Ed. ACTAMI, București, 2000, p. 30.

⁶ I. Rosetti, Bălănescu, Al. Băicoianu, *Drept civil român, Vol. 2*, București, 1943, p. 33. A. Ionașcu, *Drept civil. Partea generală*, Ed. Academiei, București, 1963, p.96.

⁷ A. Cojocaru, *Drept civil. Partea generală*, Ed. Lumina Lex, București, 2000, p.210.

⁸ D. Cosma, *Teoria generală a actului juridic civil*, Ed. Științifică, București, 1969, p. 213.

⁹ Cu privire la clasificarea bunurilor conform reglementărilor conținute de noul Cod civil, a se vedea A. Dobre, *Aspecte generale privind clasificarea bunurilor în noul Cod civil*, în Revista de drept comercial nr. 6/2010, pp. 86 – 92; Codul civil din Quebec, la art. 899, precizează că bunurile, atât corporale, cât și incorporale se împart în imobile și mobile.

¹⁰ G. Boroi, C.A. Angheliescu, *Curs de drept civil. Partea generală*, Ed. Hamangiu, București, 2011, p. 74.

¹¹ I. P. Filipescu, *op.cit.*, p. 8; I. P. Filipescu, A. I. Filipescu, *op.cit.*, p. 10.

le are persoana respectivă, drepturi care au un conținut economic, evaluat în bani¹².

În componența patrimoniului se includ numai drepturile și obligațiile cu conținut economic, nu și bunurile care formează obiectul acestora.¹³

Sub aspect juridic, patrimoniul reprezintă totalitatea drepturilor și obligațiilor care au un conținut economic, evaluabile în bani, care aparțin unei anumite persoane. Deci, patrimoniul conține toate drepturile unei persoane, drepturi evaluabile în bani. La fel și obligațiile corelative acestora.

În acest sens vom aminti prevederile art. 31 din noul Cod civil, în conformitate cu care orice persoană fizică sau persoană juridică – adică, am spune noi, orice subiect de drept civil – este titulară a unui patrimoniu care include *toate drepturile și datoriile ce pot fi evaluate în bani și aparțin acesteia*.

Din conținutul noțiunii de patrimoniu, sunt excluse drepturile subiective civile care nu au un conținut economic, deci acelea care sunt legate de persoană: drepturile personale nepatrimoniale, drepturile care asigură participarea individului la exercițiul funcțiilor publice și acțiunile de stare civilă.

În conținutul patrimoniului, drepturile și obligațiile cu caracter economic se află într-o strânsă corelare. Drepturile formează activul patrimonial, iar obligațiile formează pasivul patrimonial.

În raport de această formulare, patrimoniul a fost definit de profesorul George Luțescu ca *expresiunea contabilă a tuturor puterilor aparținând unui subiect de drept*, prefigurând unul dintre caracterele juridice ale patrimoniului¹⁴.

Patrimoniul cuprinde, astfel cum precizam, activul și pasivul. Activul patrimoniului este compus din toate drepturile care au valoare economică, exprimabilă în bani. Aici pot fi incluse: dreptul de proprietate, alte drepturi reale; pot să fie incluse, de asemenea, drepturi de creanță.

În ce privește pasivul patrimonial, acesta conține datoriile și obligațiile care au un conținut economic, conținut exprimabil în bani, pe care le are o anumită persoană. Pasivul poate fi format din obligația de a da (a transmite sau a constitui un drept real), poate să conștie în obligația de a face (de a efectua o anumită prestație pozitivă, obligație pe care și-a luat-o debitorul raportului juridic obligațional) sau poate să conștie în obligația de a nu face ceva ceea ce debitorul ar fi putut face înainte de a încheia raportul juridic obligațional respectiv.

În final, putem spune că patrimoniul reprezintă totalitatea drepturilor și obligațiilor patrimoniale, cu un conținut economic evaluabil în bani, care aparțin unui subiect de drept (persoană fizică sau persoană juridică), drepturi și obligații care sunt privite ca activ și pasiv și care se găsesc într-o permanentă interdependență și conexiune¹⁵.

---

¹² C. Hamangiu, I. Rosetti-Bălănescu, A. Băicoianu, *Tratat de drept civil român*, București, 1929, vol. I, p. 844.

¹³ V. Stoica, *Drept civil. Drepturile reale principale, 1*, Ed. Humanitas, București, 2004, p. 51, autorul citând A. Seriaux, *op.cit.*, în *Revue trimestrielle de droit civil* nr. 4/1994, pp. 802-803.

¹⁴ G. N. Luțescu, *Teoria generală a drepturilor reale. Teoria patrimoniului. Clasificarea bunurilor. Drepturile reale principale*, București, 1947, p. 21.

¹⁵ A se vedea, pentru definiția patrimoniului: C. Stătescu, C. Bârsan, *Drept civil. Teoria generală a drepturilor reale*, Universitatea București, 1988, p. 5; C. Bîrsan, M. Gaiță, M. M. Pivniceru, *Drepturile reale*, Institutul European, Iași, 1997, pp. 7-8; I.P. Filipescu, *op.cit.*, pp. 8-9;

Definiția patrimoniului va cuprinde ceea ce este considerat necesar pentru a evidenția asemenea noțiuni și anume ideea valorii economice, ideea universalității și fundamentul personalist al patrimoniului.¹⁶

Patrimoniul, fiind alcătuit din drepturi și obligații cu valoare economică, s-a considerat criteriul evaluării bănești ca fiind fundamental pentru a aprecia caracterul patrimonial al drepturilor și obligațiilor¹⁷, iar valoarea pecuniară a drepturilor și obligațiilor care compun patrimoniul determină valoarea economică a acestui ansamblu.¹⁸

Întrucât patrimoniul este alcătuit din drepturi și obligații cu valoare economică, a fost evidențiată și fungibilitatea în sens larg a elementelor patrimoniale, ceea ce nu se reduce, însă, la înlocuirea unui bun cu alt bun în executarea unei obligații.¹⁹

Analizând definiția patrimoniului, observăm că acesta constituie o universalitate juridică, neputând fi redus la drepturile și obligațiile pecuniare din conținutul său, acesta având consistență logică și juridică numai în raport cu substanța sa economică.²⁰

Cea mai importantă dintre clasificările aplicabile bunurilor o reprezintă clasificarea în bunuri mobile și bunuri imobile (art. 536 din noul Cod civil), aceasta rezultând din natura bunurilor și din calificarea dată de lege²¹.

Bunurile mobile sunt acelea care nu au o așezare fixă și pot fi deplasate dintr-un loc în altul, legiuitorul definindu-le la art. 539, în raport de bunurile imobile, anume acestea reprezintă acele bunuri pe care legea nu le consideră imobile. Altfel spus, orice bun care nu este imobil, este un bun mobil, legiuitorul, la alin. (2) al articolului menționat, simțind nevoia să precizeze că reprezintă bunuri mobile și undele electromagnetice sau asimilate acestora, energia de orice fel produsă, captată și transmisă, în condițiile legii, de orice persoană și puse în serviciul său, indiferent care ar fi natura sursei acestora, mobilă sau imobilă.

Bunurile mobile pot fi bunuri mobile prin natura lor, bunuri mobile prin determinarea legii și bunuri mobile prin anticipație.

Deosebit de reglementarea art. 473 din Codul civil român de la 1864, care prevedea că reprezintă bunuri mobile prin natura lor acelea care se pot transporta

---

Traian Ionașcu, Salvator Brădeanu, *Drepturile reale principale în Republica Socialistă România*, Ed. Academiei, București, 1978, p. 13; Li. Pop, *Dreptul de proprietate și dezmembărăminte sale*, Ed. Lumina Lex, București, 1996, 1996, p. 9; Paul Mircea Cosmovici, *Drept civil. Drepturi reale, Obligații, Legislație*, Ed. ALL, București, 1996, pp. 2-3; Marin Popa, *Drept civil. Drepturile reale*, București, 1994, p.4; Mircea N. Costin, *Marile instituții ale dreptului civil român*, vol. I, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1982, p. 62; Matei B. Cantacuzino, *Elementele dreptului civil*, Ed. ALL Educational, București, 1998, p. 32; Al. Weill, Fr. Terré, Ph. Simler, *Droit civil. Les biens*, 3e édition, Ed. Dalloz, Paris, 1985, pp. 4 și urm.

S-a subliniat că patrimoniul constituie o noțiune de sinteză și este o unitate juridică formată din ansamblul drepturilor și obligațiilor unei persoane. (C. Atias, *Droit civil. Les biens*, Litec, Paris, 2005, p.9)

¹⁶ V. Stoica, *op. cit.*, pp. 67-68.

¹⁷ *Idem*, p. 48.

¹⁸ *Idem*, p. 49.

¹⁹ *Idem*, pp. 49-50.

²⁰ *Idem*, p. 54.

²¹ Pentru clasificarea bunurilor a se vedea și G. Boroi, C.A. Anghelescu, *op. cit.*, pp. 75 – 86.

dintr-un loc în altul, având sau nu o dinamică proprie, legiuitorul actual a dorit să fie atotcuprinzător, stabilind că toate bunurile care nu sunt imobile, sunt bunuri mobile.

Bunurile mobile prin natura lor sunt acelea care se pot deplasa dintr-un loc în altul, fie printr-o dinamică proprie (de exemplu, animalele), fie cu ajutorul unei puteri străine²².

Noul Cod civil nu reia enumerarea pe care o făcea Codul civil român de la 1864, totuși, la art. 542 alin. (2) prevede că celelalte drepturi reale – adică altele decât acelea asupra bunuri lor imobile, la care face referire la alin. (1) – sunt supuse, în limitele prevăzute de lege, regulilor referitoare la bunurile mobile.

S-ar părea că în actuala reglementare nu deosebim decât bunuri mobile prin natura lor și bunuri mobile prin anticipație. Totuși, drepturile patrimoniale care sunt supuse regulilor referitoare la bunurile mobile reprezintă tocmai bunuri mobile prin determinarea legii, ceea ce ne îndreptățește să susținem că există asemenea bunuri mobile prin determinarea legii și acestea sunt toate drepturile care se referă la un lucru mobil, adică drepturile reale asupra mobilelor, drepturile de creanță și acțiunile în justiție privitoare la mobile²³. Acestea reprezintă tocmai bunuri corporale, la care se referă și art. 535 din noul Cod civil.

Reprezintă bunuri mobile prin anticipație acele bunuri considerate imobile prin natura lor, adică prin încorporațiune, care devin mobile dacă sunt separate de fond și asemenea bunuri au caracter de bunuri mobile numai în raporturile dintre părțile care au creat anticipația, deoarece numai acestea le-au considerat mobile prin acordul lor de voință, având în vedere calitatea viitoare a acestora de bunuri mobile²⁴.

Art. 540 din noul Cod civil se referă la bogățiile de orice natură ale solului și subsolului, fructele încă neculese, plantațiile și construcțiile încorporate în sol, toate acestea devin mobile prin anticipație dacă părțile, prin voința lor le privesc în natura lor individuală în vederea detașării, iar în ce privește opozabilitatea față de terți este necesară notarea în cartea funciară a bunurilor menționate la art. 540 alin. (1).

În privința bunurilor imobile vom observa că legiuitorul recunoaște existența bunurilor imobile prin natura lor, fără a le denumi astfel, însă prevede la art. 537 că sunt imobile terenurile, izvoarele și cursurile de apă, plantațiile prinse în rădăcini, construcțiile și orice alte lucrări fixate în pământ cu caracter permanent, platformele și alte instalații de exploatare a resurselor submarine situate pe platoul continental și tot ce este încorporat cu caracter permanent în acestea, în mod natural sau artificial²⁵. O parte a doctrinei le-a denumit bunuri imobile cu

---

²² Codul civil din Quebec prevede, la art. 905, că sunt mobile lucrurile care pot fi transportate, fie că se mișcă ele înseși, fie datorită unei forțe străine care le deplasează.

²³ T. Pop în Colectiv. Coordonator P. Cosmovici, *Tratat de drept civil. Vol. I. Partea generală*, Ed. Academiei, București, 1989, p. 86; a se vedea discuția din doctrina juridică cu privire la drepturile personale nepatrimoniale. Art. 904 din Codul civil din Quebec precizează că drepturile reale care poartă asupra imobilelor, acțiunile care tind să le pună în valoare și cele care vizează obținerea posesiei unui imobil sunt imobile.

²⁴ I.P. Filipescu, A.I. Filipescu, *op. cit.*, p. 45; P. M. Cosmovici, *op. cit.*, p. 88.

²⁵ Art. 900 din Codul civil din Quebec prevede că sunt imobile fondurile de teren, construcțiile și lucrările cu caracter permanent care se găsesc pe acestea și tot ceea ce face parte integrantă din

caracter permanent²⁶. Preferăm a le denumi, chiar în tăcerea legii, bunuri imobile prin natura lor, expresie consacrată și cuprinzătoare.

O inovație a legiuitorului pare să fie aceea de la art. 538 alin. (1), care se referă la *bunurile care rămân sau devin imobile*. Este vorba despre materialele separate în mod provizoriu de un imobil, atunci când se are în vedere întrebuințarea acestora tot pentru a fi reîncorporate într-un imobil, atâta vreme cât sunt păstrate în aceeași formă și părțile integrante ale unui imobil care sunt temporal detașate de imobil, însă sunt destinate pentru ca să fie reintegrate în acel imobil.

În legătură cu această formulare a legiuitorului, se observă, în primul rând, că pentru a rămâne bunuri imobile, materialele separate de imobil trebuie să se găsească într-o asemenea stare numai cu caracter temporar, provizoriu, proprietarul imobilului având intenția de a le refolosi tot pentru acel imobil sau – credem noi – pentru altul.

În al doilea rând, ele rămân bunuri imobile numai dacă sunt păstrate în aceeași formă, de unde rezultă că, dacă fie proprietarul acestora le modifică forma urmare voinței sale, ori fie forma se modifică urmare trecerii vremii și intemperiilor, acestea devin bunuri mobile.

În al treilea rând, este interesant de observat că, în privința părților integrante ale unui imobil, dacă acestea sunt detașate temporar de acesta, ele rămân bunuri imobile dacă sunt destinate spre a fi reintegrate. Aici legiuitorul nu a mai prevăzut condiția ca aceste părți detașate să fie păstrate în aceeași formă pentru a fi considerate bunuri imobile. Obligativitatea păstrării aceleiași forme, pentru a fi considerate bunuri imobile în continuare, chiar și după ce materialele au fost separate de imobil subzistă numai cu privire la materiale, pe când, în privința părților integrate ale unui imobil, temporar detașate de acesta, dacă sunt destinate pentru a fi reintegrate, acestea pot fi transformate și totuși vor fi considerate bunuri imobile. Diferența de regim juridic, în opinia noastră, nu se justifică, cu atât mai mult, cu cât, uneori este foarte greu de făcut o distincție între ceea ce legiuitorul denumesc *materiale separate în mod provizoriu de un imobil și părți integrante ale unui imobil*²⁷.

Alin. (2) al aceluiași articol prevede că materialele aduse pentru a fi întrebuințate în locul celor vechi devin bunuri imobile din momentul în care proprietarul acestora le-a destinat unui asemenea scop.

Deși legiuitorul nu le denumesc așa, credem că, bunurile a căror situație juridică este reglementată la art. 538 din noul Cod civil pot fi denumite bunuri imobile prin destinație.

---

acestea și tot astfel sunt considerate și vegetațiile și minereurile atâta timp cât nu sunt separate sau extrase din fondul respectiv, iar fructele și alte produse ale solului pot fi considerate ca mobile în actele de dispoziție al căror obiect îl constituie.

Conform prevederilor art. 901 din același Cod, fac parte integrantă dintr-un imobil mobilele care sunt încorporate în imobil, pierzându-și individualitatea și asigurând utilitatea imobilului.

²⁶ A. Dobre, *op. cit.*, p. 87.

²⁷ În conformitate cu prevederile art. 902 din Codul civil din Quebec, părțile integrante ale unui imobil care sunt detașate temporar de imobil conservă caracterul imobiliar, dacă aceste părți sunt destinate să fie puse la loc.

Fără a intra în amănunte cu privire la importanța juridică a distincției dintre bunurile mobile și cele imobile, precizăm că acestea sunt supuse unor regimuri juridice diferite, anume, imobilele pot fi ipotecate, iar mobilele pot fi gajate, publicitatea înstrăinărilor se aplică, în principiu, bunurilor imobile, iar competența teritorială în cadrul acțiunilor având ca obiect un bun imobil revine instanței judecătorești din raza teritorială unde se găsește bunul, în conformitate cu prevederile art. 13 din actualul Cod de procedură civilă, pe când, dacă obiectul acțiunii îl reprezintă un bun mobil, va fi competentă instanța de la domiciliul pârâtului, conform prevederilor art. 5 din același Cod – *actor sequitur forum rei*.²⁸

De asemenea, în cadrul regimului comunității legale a soților, distincția dintre bunurile mobile și cele imobile prezintă importanță deoarece, în conformitate cu prevederile art. 346 alin. (1) din noul Cod civil, actele de înstrăinare sau de grevare cu drepturi reale având ca obiect bunurile comune nu pot fi încheiate decât cu acordul ambilor soți, iar în ce privește bunurile mobile, conform alin. (2), oricare dintre soți poate dispune singur, cu titlu oneros de asemenea bunuri a căror înstrăinare nu este supusă anumitor formalități de publicitate.

În materia dreptului internațional privat evidențiem deosebiri în ce privește regimul juridic al bunurilor mobile și imobile. Astfel, bunurile imobile sunt supuse legii locului situării acestora – *lex rei sitae*, iar bunurile mobile sunt supuse legii personale – *lex personalis*, aceasta putând fi sau legea națională – *lex patriae* – sau legea domiciliului – *lex domicilii*.

Mai trebuie observat și că circulația juridică a bunurilor imobile este supusă unor cerințe mai restrictive, decât aceea a bunurilor mobile, urmărirea și executarea silită diferă în cazul bunurilor imobile, față de cele mobile, iar dobândirea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile este supusă uzucapiunii extratabulare sau tabulare, în condițiile art. 930 – 934 din noul Cod civil, pe când în cazul bunurilor mobile operează regula reglementată la art. 937 alin. (1) din același Cod.

---

²⁸ Noul Cod de procedură civilă – Legea nr. 134/2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 485 din 15 iulie 2010 prevede, la art. 105 alin. (1), că cererea de chemare în judecată se introduce la instanța în a cărei circumscripție domiciliază sau își are sediul pârâtul, dacă legea nu prevede altfel.

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) pct. 4 din același Cod, în afară de instanțele prevăzute la art. 105 – 110 mai sunt competente instanța locului unde se află imobilul, pentru cererile ce izvorăsc dintr-un raport de locațiune a imobilului, iar conform. pct. 5, instanța locului unde se află imobilul, pentru cererile în prestație tabulară, în justificare tabulară sau în rectificare tabulară.

De asemenea, conform prevederilor art. 114 din noul Cod de procedură civilă, cererile privitoare la drepturi reale imobiliare se introduc numai la instanța în a cărei circumscripție este situat imobilul, iar când imobilul este situat în circumscripția mai multor instanțe, cererea trebuie să fie introdusă la instanța domiciliului sau reședinței pârâtului, dacă aceasta se află în vreuna dintre aceste circumscripții, iar în caz contrar, la oricare dintre instanțele în circumscripțiile cărora se află imobilul.

Aceste dispoziții legale, conform alin. (3) al aceluiași articol, se aplică, prin asemănare și în cazul acțiunilor posesorii, acțiunilor în grănițuire, acțiunilor privitoare la îngrădirile dreptului de proprietate imobiliară, precum și în cazul celor de împărțeață judiciară a unui imobil, când indiviziunea nu rezultă din succesiune.

Deosebit de bunurile mobile și imobile, art. 541 din noul Cod civil reglementează universalitatea de fapt, ca ansamblu al bunurilor care aparțin aceleiași persoane, având o destinație comună stabilită prin voința acesteia sau prin lege, ceea ce nu împiedică posibilitatea ca bunurile componente ale universalității de fapt să facă obiectul unor acte sau raporturi juridice distincte.

Universalitățile de fapt nu comportă existența unui activ și a unui pasiv corelativ, ci ele se constituie prin reunirea unor elemente active care ar putea fi autonome, dar, într-o anumită măsură cu o destinație comună și un regim juridic particular.²⁹

S-a precizat, în privința fondului de comerț ca universalitatea de fapt, că fiecare element component al acestuia are o natură juridică proprie, putând forma obiectul unei convenții separate sau poate forma obiectul separat al unei cesiuni, însă aceste elemente pot fi privite în totalitatea lor, pentru realizarea unui anumit scop, ca și ansamblu unic, supus unor reguli diferite de acelea care guvernează fiecare element component și având o valoare distinctă, uneori superioară elementelor care îl formează³⁰.

După cum bunurile pot fi sau nu înlocuite în executarea unei obligații, art. 543 din noul Cod civil distinge între bunurile fungibile și bunurile nefungibile, primele fiind bunuri determinate după număr, măsură sau greutate, ceea ce permite să fie înlocuite unele prin altele în executarea unei obligații. Sunt nefungibile acele bunuri care nu se pot înlocui unele cu altele în executarea unei obligații.

Ca regulă generală, sunt fungibile bunurile de gen, adică acele bunuri care sunt determinabile prin numărare, măsurare, cântărire, determinare volumetrică și sunt nefungibile bunurile certe.

Fungibilitatea depinde de voința părților, astfel încât, conform prevederilor alin. (2) al art. 543 din noul Cod civil, prin act juridic, un bun care este fungibil prin natura sa poate fi considerat ca nefungibil.

Corelația dintre bunurile fungibile și cele nefungibile, pe de o parte și bunurile consumptibile și cele neconsumptibile, pe de altă parte conduce la stabilirea regulii conform cu care bunurile consumptibile sunt fungibile, cu precizarea că fungibilitatea depinde de voința părților, pe când consumptibilitatea depinde de natura lucrurilor, existând și situații în care părțile actului juridic pot stabili că un bun consumptibil să devină nefungibil.

S-a precizat că fungibilitatea depinde mai mult de voința părților, pe când consumptibilitatea depinde mai mult de natura lucrurilor³¹.

Fungibilitatea constituie un raport de echivalență între două sau mai multe lucruri generice, în temeiul căruia unul poate fi înlocuit cu altul în executarea unei obligații³².

---

²⁹ P.M. Cosmovici, *Drept civil. Drepturi reale. Obligații. Legislație*, Ed. All, București, 1996, p. 4, autorul citând R. Gary, *Essai sur les notions d'universalité de fait et d'universalité de droit dans leur état actuel*, Thèse, Bordeaux, 1931.

³⁰ P.M. Cosmovici, *op. cit.*, p. 5.

³¹ I.P. Filipescu, A.I. Filipescu, *op. cit.*, p. 48.

³² I. Rosetti-Bălănescu, O. Sachelarie, N. Nedelcu, *Principiile dreptului civil român*, București, 1947, p. 160; G. Luțescu, *Teoria generală a drepturilor reale*, București, 1947, p. 96; A. Ionașcu,

Importanța juridică a distincției dintre bunurile fungibile și cele nefungibile rezidă în posibilitatea eliberării debitorului de obligație, în sensul că acesta se poate elibera, în cazul bunurilor fungibile, predând creditorului un bun de gen, iar în cazul bunurilor nefungibile, predând creditorului numai bunul individual determinat. În acest sens, conform prevederilor art. 2164 alin. (1) din noul Cod civil, în lipsa unei stipulații contrare, împrumutatul trebuie să restituie aceeași cantitate și calitate de bunuri pe care a primit-o, oricare ar fi creșterea sau scăderea prețului acestora, iar în conformitate cu dispozițiile alin. (4) al aceluiași articol, dacă nu este posibil să se restituie bunuri de aceeași natură, calitate și în aceeași cantitate, împrumutatul este obligat să plătească valoarea lor la data și locul unde restituirea trebuia să fie făcută.

Distincția dintre bunurile consumptibile și bunurile neconsumptibile o face legiuitorul la art. 544 din noul Cod civil, precizându-se că sunt consumptibile bunurile mobile a căror întrebuințare obișnuită implică înstrăinarea sau consumarea substanței și un bun consumptibil prin natura sa poate deveni neconsumptibil dacă i se schimbă întrebuințarea printr-un act juridic. Deci, sunt considerate consumptibile acele bunuri care nu pot fi folosite fără ca la prima întrebuințare să nu se consume, fie prin consumarea substanței lor sau, în mod juridic, prin înstrăinare³³.

Clasificarea are în vedere natura bunurilor, fără a depinde de voința omului, însă în mod excepțional clasificarea în discuție poate depinde de voința omului, prin aceea că un bun consumptibil poate fi considerat neconsumptibil și invers.

Importanța juridică a acestei clasificări rezidă în aceea că obiect al dreptului de uzufruct îl pot constitui bunurile neconsumptibile (conform art. 706 din noul Cod civil, pot fi date în uzufruct orice bunuri mobile sau imobile, corporale ori incorporale, inclusiv o masă patrimonială, o universalitate de fapt ori o cotă-parte din acestea). Pot constitui obiect al dreptului de uzufruct și bunurile neconsumptibile și atunci ne aflăm în prezența a ceea ce legea denumește *cvasiuzufruct* (conform art. 712 din noul Cod civil, dacă uzufructul cuprinde, printre altele, și bunuri consumptibile, cum ar fi bani, grâne, băuturi – enumerarea este exemplificativă - uzufructuarul are dreptul de a dispune de acestea, cu obligația de a restitui bunuri de aceeași cantitate, calitate și valoare sau, la alegerea proprietarului, contravaloarea lor la data stingerii uzufructului).

De asemenea, având în vedere că art. 1779 din noul Cod civil prevede că toate bunurile, mobile și imobile, pot constitui obiect al contractului de locațiune, dacă dintr-o prevedere legală sau din natura lor nu rezultă contrariul, rezultă că putem întâlni împrumut care are ca obiect bunuri neconsumptibile (împrumut de folosință sau comodat) și împrumut care are ca obiect bunuri consumptibile (împrumut de consumație sau mutuum).

Art. 545 din noul Cod civil reglementează clasificarea bunurilor în bunuri divizibile și bunuri indivizibile, acestea din urmă fiind bunurile care nu pot fi împărțite în natură fără a li se schimba destinația. Prin act juridic un bun divizibil prin natura lui poate fi considerat indivizibil.

Drept civil. Partea generală, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1963, p. 66; A. Pop, Gh. Beileu; *Drept civil*, Universitatea București, 1975, p. 208.

³³ I.P. Filipescu, A.I. Filipescu, *op. cit.*, p. 47.

Pentru a clasifica un bun ca fiind divizibil sau indivizibil se folosește fie un criteriu obiectiv, reprezentat din însușirile naturale ale bunului, fie un criteriu subiectiv, reprezentat prin intenția părților exprimată în cuprinsul actului juridic³⁴.

Importanța acestei clasificări se evidențiază în cazul partajului, în sensul că bunul divizibil poate fi împărțit în materialitatea sa, iar bunul indivizibil nu poate fi astfel partajat. Conform prevederilor art. 676 din noul Cod civil, partajul bunurilor comune se face în natură, proporțional cu cota-parte a fiecărui coproprietar, iar dacă bunul este indivizibil sau nu este comod partajabil în natură, legiuitorul prevede că bunul se atribuie unuia sau mai multor coproprietari, la cererea acestora, în schimbul unei sulțe sau se procedează la vânzarea bunului în modul stabilit de coproprietari, iar în caz de neînțelegere între aceștia, la licitație publică, în condițiile legii, distribuindu-se prețul între coproprietari, proporțional cu cota-parte a fiecăruia dintre aceștia.

De asemenea, dacă este o obligație cu pluralitate de debitori și obiectul acesteia este divizibil, atunci obligația este divizibilă, fiecare debitor fiind liberat prin plata părții ce îi revine. Atunci când bunul care formează obiectul unei obligații cu pluralitate de debitori este indivizibil, fiecare dintre debitori va fi ținut pentru plata întregii datorii.

În fine, noul Cod civil, la art. 546 mai distinge între bunurile principale și bunurile accesorii, precizând că bunul care a fost destinat, în mod stabil și exclusiv, întrebuințării economice a altui bun este accesoriu atât timp cât satisface o asemenea utilitate, iar destinația comună poate să fie stabilită numai de proprietarul ambelor bunuri, deci este necesar ca ambele bunuri să aibă același titular și acesta să stabilească un raport de destinație comună a bunurilor.

Dacă nu se prevede altfel, bunul accesoriu urmează situația juridică a bunului principal, inclusiv în caz de înstrăinare sau de grevare a bunului principal.

Interesantă este reglementarea de la alin. (4) al art. 546, în conformitate cu care încetarea calității de bun accesoriu nu poate fi opusă unui terț care a dobândit anterior drepturi privitoare la bunul principal, iar drepturile acestuia privitoare la un bun – conform prevederilor alin. (6) – nu pot fi încălcate prin transformarea acestuia în bun accesoriu.

Separarea doar temporară a unui bun accesoriu de bunul principal nu-i înlătură această calitate, însă, pot surveni dificultăți în privința probei separației temporare a bunurilor.

Caracterul bunului de a fi principal sau accesoriu rezultă din însușirile naturale ale acestuia, dar și din voința omului.

Importanța juridică a clasificării bunurilor în bunuri principale și bunuri accesorii are în vedere, dacă legea nu stabilește altfel sau părțile nu au convenit în alt mod, aceea că, în baza principiului statuat prin adagiul *accessorium sequitur principoale*, soarta bunului accesoriu urmează soarta bunului principal.

---

³⁴ T. Pop în Colectiv. Coordonator P. Cosmovici, *Tratat de drept civil. Vol. I. Partea generală*, Ed. Academiei, București, 1989, p.90.